

НОВИ ОНОМАСТИЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ В СП. „БЪЛГАРСКИ ЕЗИК“

ВАСИЛ РАЙНОВ

ИНСТИТУТ ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК „ПРОФ. Л. АНДРЕЙЧИН“ ПРИ БАН
rainovv@abv.bg

В продължение на започналата през 2014 г. традиция книжка 4 на списание „Български език“ за 2017 г. е посветена на най-новите изследвания в областта на ономастиката. Тук са представени текстовете на едни от най-изтъкнатите академични и университетски изследователи на именната система на българите. В началото е представена работата на Анна Чолева-Димитрова, посветена на твърде актуалната езикова проблематика, отнесена към трикомпонентната именна система у нас, в частност – наличието на родови имена. Предложеното изследване е първото по рода си, направено, за да покаже разнообразието, езиковата многозначност и спецификата на именната номинация в българското езиково землище. Нещо повече – основавайки се на богат езиков материал, събран по автентичен и непротиворечив начин, трудът представя мястото на родовите имена и нееднозначната практика на записването им в обществената традиция особено след Втората световна война. Така в някой голям род днес един е кръстен или именуван фамилно на дядото, друг на бащата, трети на пращадото. Представяйки красотата и силата на българското родово именуване, изследването е показателно и поучително за езиковата ситуация в наши дни.

В същото направление е и работата на Борис Парашкевов, която интерпретира въпроса за *свое* и *чуждо* в българските фамилни имена. Посочена е реалната и хипотетичната семантична мотивировка на турските фамилни имена след Освобождението и изтласкването на турцизмите и турските прякори от българската именна система. Представени са и аналогични съпоставяния между немски и български и английски и български фамилии. Използваните източници са от известни изследователи, като не може да бъде пропуснат и Българският именник на Йордан Заимов.

Актуални аспекти на тракийската ономастика и проблемът за семантичната именна мотивация в неголемия според авторката на изследването Светлана Янакиева обем от регистрирани имена в надписи представят следващия полемичен кръг от наблюдения. При разчитането на апелативната лексика са посочени сериозните проблеми в осветляването на семантичната мотивация на етимологията. Примерите са взети от известни изследвания на нашите, станали вече класически, автори.

Особеностите на именната номинация в словашкия език при сравнението с българските именни еквиваленти сочат една друга положителна тен-

денция в съпоставителните наблюдения на близки езици. В статията на Гергана Петкова е представен пълен списък на словашките антропоними, както и на техните съответствия в българския език с оглед на особеностите в тълкуванията на митологията, конфесията или именуването.

В статията на Мая Влахова-Ангелова е търсена една по-различна парадигма в анализа на топонимията като извор на традиционното екологично познание чрез названията на плодовете, налични в старинните местни имена от Западна България. Запазената в огромната си част топонимия битува във фолклорните представи за живата природа. В изследването се кръстосват сведения за нашата антропология и за езиковата екология като един постмодерен тип анализ.

Микротопоними от Западна България, образувани от или с участието на нарицателно с хидрографско значение, са обект на изследване в статията на Надежда Данчева, като специален интерес представляват думите за означаване на застояла вода, блата, влажни или кални места. Микротопонимите са разгледани с оглед на тяхното ареално разпространение. Правят се изводи за произхода и разпространението на имената, а анализът на богатия материал е насочен към структурни и словообразователни особености на назоваването. Посочени са публикувани от други автори етимологични, структурални и словообразователни описания.

Местните имена в едно селище от община Родопи, където са разкрити 50 тракийски надгробни могили, са показани от гледище на лингвокултурната им значимост в статията на Красимир Коилов. Представена е и тяхната роля в цялостното ономастично разкриване на локалния езиков източник с поглед към езиковата прагматика.

Както се вижда от краткото описание на включените в този брой материали, срещата на миналото и настоящето е на терена на задълбочени ономастични изследвания, които са надежден източник на сведения от езиков, културен и професионален ред.

Като поощрява изследователите за създаване на тематично насочени трудове, а и за тяхното продължаване в нови проблемни области и в рамките на различни аналитични подходи, сп. „Български език“ остава вярно на своята мисия да публикува нови изследвания във всички основни направления на езиковедската българистика, основани на съвременни подходи в лингвистиката. Това е радостно и заслужаващо уважение!

ВАСИЛ РАЙНОВ